A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2017. június 8.*

„Előzetes döntéshozatal — Mezőgazdaság — Növényvédő szerek forgalomba hozatala — 2008/69/EK irányelv — A 3. cikk (2) bekezdése — Az engedélyezett növényvédő szerek tagállamok általi újbóli értékelésére irányuló eljárás — Határidő — A nyelvi változatok közötti eltérés”

A C-293/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) a Bírósághoz 2016. május 25-én érkezett, 2016. május 5-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Sharda Europe BVBA**

és

az **Administración del Estado**,

a **Syngenta Agro SA**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

tagjai: Juhász E. tanácselnök, C. Vajda és C. Lycourgos (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a spanyol kormány képviseletében M. A. Sampol Pucurull, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében I. Galindo Martín és F. Moro, meghatalmazotti minőségben,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: spanyol.

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 91/414/EGK tanácsi irányelvnek a klofentezin, a dikamba, a difenokonazol, a diflubenzuron, az imazaquin, a lenacil, az oxadiazon, a pikloram és a piriproxifen hatóanyagként való felvétele céljából történő módosításáról szóló, 2008. július 1-jei 2008/69/EK bizottsági irányelv (HL 2008. L 172., 9. o.) 3. cikke (2) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a Sharda Europe BVBA (a továbbiakban: Sharda) és a Syngenta Agro SA (a továbbiakban: Syngenta) között a Sharda javára nyilvántartásba vett növényvédő szer újbóli értékelésére irányuló eljárás tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

A jogi háttér

A 2008/66/EK irányelv

3 A 91/414/EGK tanácsi irányelvnek a bifenox, a diflufenikan, a fenoxaprop-P, a fenpropidin és a kinoklamin hatóanyagként való felvétele céljából történő módosításáról szóló, 2008. június 30-i 2008/66/EK bizottsági irányelv (HL 2008. L 171., 9. o.) 3. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az (1) bekezdéstől eltérően valamennyi olyan engedélyezett növényvédő szer esetében, amely bifenoxot, diflufenikant, fenoxaprop-P-t, fenpropidint vagy kinoklamint tartalmaz egyedüli hatóanyagként vagy olyan hatóanyagok egyikeként, amelyek legkésőbb 2008. december 31-ig felvételre kerülnek a [növényvédő szerek forgalomba hozataláról szóló, 1991. július 15-i] 91/414/EGK [tanácsi] irányelv [HL 1991. L 230., 1. o.] I. mellékletében található jegyzékbe, a tagállamok a 91/414/EGK irányelv VI. mellékletében előírt egységes alapelvekkel összhangban, az irányelv III. mellékletében foglalt követelményeknek megfelelő dosszié alapján, és az irányelv I. mellékletében a bifenox, diflufenikan, fenoxaprop-P, fenpropidin, illetve kinoklamin bejegyzése B. részének figyelembevételével újból elvégzik a növényvédő szer értékelését. Az értékelés alapján meghatározzák, hogy a szer megfelel-e a 91/414/EGK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b), c), d) és e) pontjában megállapított feltételeknek.

[…]”

A 2008/69 irányelv

4 A 2008/69 irányelv (7) preambulumbekezdése kimondja:

„Azon kötelezettségek sérelme nélkül, amelyek a 91/414/EGK irányelv alapján abból következnek, hogy egy hatóanyagot felvesznek az I. mellékletbe, a felvétel után a tagállamoknak hat hónapot kell biztosítani ahhoz, hogy felülvizsgálhassák a mellékletben felsorolt hatóanyagokat tartalmazó növényvédő szerekre már kiadott engedélyeket, ezáltal teljesülhessenek a 91/414/EGK irányelvben és különösen annak 13. cikkében előírt követelmények, valamint az I. mellékletben meghatározott vonatkozó feltételek. A tagállamoknak kötelességük az érvényes engedélyeket szükség szerint módosítani, újakkal helyettesíteni vagy visszavonni, a 91/414/EGK irányelv rendelkezéseivel összhangban. A fenti határidőtől eltérve hosszabb időt kell biztosítani az egyes növényvédő szerek valamennyi tervezett felhasználását tartalmazó III. melléklet szerinti teljes dossziénak a 91/414/EGK irányelvben meghatározott egységes alapelvekkel összhangban történő benyújtásához és értékeléséhez.”

5 A 2008/69 irányelv 3. cikke előírja:

„(1) A tagállamok a 91/414/EGK irányelvvel összhangban 2009. június 30-ig szükség szerint módosítják vagy visszavonják a mellékletben felsorolt hatóanyagokat tartalmazó növényvédő szerekre kiadott engedélyeket.

Ugyaneddig az időpontig ellenőrzik különösen azt, hogy teljesülnek-e az ezen irányelv mellékletében felsorolt hatóanyagok tekintetében az I. mellékletben előírt feltételek, kivéve az adott hatóanyagra vonatkozó bejegyzés B. részében előírt feltételeket, továbbá azt, hogy az irányelv 13. cikkében előírt feltételekkel összhangban az engedélyek birtokosai rendelkeznek-e az irányelv II. mellékletében előírt követelményeknek megfelelő dossziéval vagy hozzáférnek-e ilyen dossziéhoz.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérően valamennyi olyan engedélyezett növényvédő szer esetében, amely egyedüli hatóanyagként, illetve a 91/414/EGK irányelv I. mellékletébe legkésőbb 2008. december 31-ig felvett hatóanyagok egyikeként a mellékletben felsorolt valamelyik hatóanyagot tartalmazza, a 91/414/EGK irányelv VI. mellékletében előírt egységes elvekkel összhangban a tagállamok újból elvégzik a növényvédő szer értékelését az említett irányelv III. mellékletében foglalt követelményeknek megfelelő dosszié alapján, és figyelembe véve az említett irányelv I. mellékletében a mellékletben felsorolt hatóanyagokra vonatkozó bejegyzések B. részét. Ezen értékelés alapján határozzák meg, hogy a termék megfelel-e a 91/414/EGK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b), c), d) és e) pontjában meghatározott feltételeknek.

[…]”

A 2008/70/EK irányelv

6 A 91/414 irányelvnek a tritoszulfuron hatóanyagként való felvétele céljából történő módosításáról szóló, 2008. július 11-i 2008/70/EK bizottsági irányelv (HL 2008. L 185., 40. o.) 3. cikkének (2) bekezdése előírja:

„Az (1) bekezdéstől eltérően valamennyi olyan engedélyezett növényvédő szer esetében, amely egyedüli hatóanyagként vagy a 91/414/EGK irányelv I. mellékletébe legkésőbb 2008. november 30-ig felvett hatóanyagok egyikeként tritoszulfuront tartalmaz, a 91/414/EGK irányelv VI. mellékletében előírt egységes alapelvekkel összhangban a tagállamoknak újból el kell végezniük a növényvédő szer értékelését az említett irányelv III. mellékletében foglalt követelményeknek megfelelő dosszié alapján, figyelembe véve a tritoszulfuronra vonatkozó azon bejegyzés B. részét, amely az említett irányelv I. mellékletében található. Ezen értékelés alapján a tagállamok meghatározzák, hogy a termék megfelel-e a 91/414/EGK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b), c), d) és e) pontjában megállapított feltételeknek.

[…]”

A 2010/28/EU irányelv

7 A 91/414 irányelvnek a metalaxil hatóanyagként való felvétele céljából történő módosításáról szóló, 2010. április 23-i 2010/28/EU bizottsági irányelv (HL 2010. L 104., 57. o.) 3. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az (1) bekezdéstől eltérően, valamennyi olyan engedélyezett növényvédő szer esetében, amely egyedüli hatóanyagként, illetve a 91/414/EGK irányelv I. mellékletébe legkésőbb 2010. június 30-ig felvett hatóanyagok egyikeként metalaxilt tartalmaz, a 91/414/EGK irányelv VI. mellékletében előírt egységes elvekkel összhangban a tagállamoknak újból el kell végezniük a növényvédő szer értékelését az említett irányelv III. mellékletében foglalt követelményeknek megfelelő dosszié alapján, figyelembe véve az

említett irányelv I. melléklete metalaxilra vonatkozó bejegyzésének B. részét. Ezen értékelés alapján a tagállamok meghatározzák, hogy a termék megfelel-e a 91/414/EGK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b), c), d) és e) pontjában előírt feltételeknek.

[…]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

8 2009. január 14-én a Sharda a 2008/69 irányelv 3. cikkének (2) bekezdése értelmében az ezen irányelv mellékletében szereplő egyik hatóanyagot, a difenokonazolt tartalmazó „Core” növényvédő szer forgalomba hozatala tekintetében kiadott engedély újbóli értékelése iránti kérelmet terjesztett elő. E kérelemnek a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok helyt adtak.

9 A Syngenta a „Core” növényvédő szerre vonatkozóan kiadott engedély visszavonása iránti közigazgatási kérelmet nyújtott be a Secretaría General Técnica del Ministerio de Medio Ambiente, Rural y Marinóhoz (környezetvédelmi, vidékfejlesztési és tengerészeti minisztérium műszaki főtitkársága, Spanyolország) előtt. A Syngenta szerint az e termék újbóli értékelése iránti kérelmet 2008. december 31. után, azaz az álláspontja szerint a 2008/69 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének megfelelően az újbóli értékelés iránti ilyen kérelem benyújtására nyitva álló határidő után nyújtották be. 2011. január 20-i határozatában az említett műszaki főtitkárság elutasította ezt a kérelmet.

10 A Syngenta e határozattal szemben fellebbezést nyújtott be a Tribunal Superior de Justicia de Madridhoz (madridi fellebbviteli bíróság, Spanyolország), amely 2013. október 25-i ítéletében azon az alapon szüntette meg a „Core” növényvédő szer újbóli értékelése iránti eljárást, hogy az újbóli értékelés iránti kérelmet a 2008/69 irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében rögzített határidő után nyújtották be.

11 A Sharda fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben a Tribunal Supremóhoz (legfelsőbb bíróság, Spanyolország), és arra hivatkozott, hogy az e 3. cikk (2) bekezdésében említett határidő nem képezi akadályát annak, hogy 2008. december 31. után újbóli értékelés iránti kérelmeket lehessen benyújtani.

12 A Syngenta azzal érvelt, hogy mivel a 2008/69 irányelv 3. cikkének (2) bekezdése kógens rendelkezést képez, amelyet nem lehet másként értelmezni, a Sharda által 2009. január 14-én – azaz az e rendelkezésben előírt határidő után – benyújtott, újbóli értékelés iránti kérelemnek soha nem lett volna szabad helyt adni.

13 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az előtte folyamatban lévő jogvita eldöntéséhez azt kell meghatározni, hogy az említett 3. cikk (2) bekezdésében előírt határidő jogvesztő határidő-e, vagy pedig olyan határidőről van szó, amelyet a tagállamok – *vis maiorral* összefüggő objektív okokból vagy belső joguknak megfelelően – meghosszabbíthatnak.

14 E körülmények között a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„1) A [2008/69] irányelv spanyol nyelvi változata 3. cikkének (2) bekezdésében foglalt, 2008. december 31-i dátumot a tagállamok részéről történő újbóli értékelés végső határidejének lejártaként kell-e értelmezni, vagy azon végső határidőként, amelyen belül az újbóli értékelés tárgyát képező hatóanyagokat a 91/414/EGK irányelv I. mellékletében foglalt jegyzékbe fel kell venni, vagy pedig a felvétel iránti kérelem benyújtására nyitva álló határidő utolsó napjaként?

2) A [2008/69] irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében foglalt »legkésőbb 2008. december 31-ig« kifejezés jogvesztő határidő-e a 91/414 irányelvből fakadó rendszer által védett cél miatt, és a tagállamok azt nem hosszabbíthatják meg és nem határozhatnak meg az irányelvben szereplőnél későbbi határidőt?

3) Arra az esetre, ha úgy kell értelmezni, hogy ez a határidő meghosszabbítható, objektív *vis maior* okokból hosszabbítható-e meg, vagy pedig, mivel a 3. cikkben meghatározott feladatnak a tagállamok a címzettjei, ez magában foglalja, hogy a tagállamok azt meghosszabbíthatják a belső szabályozásuknak megfelelően, az abban foglalt esetekben és követelmények mellett?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

15 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 2008/69 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének első albekezdését akként kell-e értelmezni, hogy az abban előírt 2008. december 31-i időpont az ezen irányelv mellékletében említett valamely hatóanyagot tartalmazó, már engedélyezett növényvédő szer tekintetében annak a határidőnek felel meg, amely a tagállamok rendelkezésére áll ahhoz, hogy elvégezzék e növényvédő szernek az e 3. cikk (2) bekezdésének első albekezdésében előírt újbóli értékelését, vagy a megfelelő újbóli értékelés iránti kérelem benyújtására vonatkozó határidőnek, illetve annak a határidőnek, ameddig a 91/414 irányelv I. mellékletében szereplő listára fel kellett venni az említett növényvédő szerben található, a 2008/69 irányelv mellékletében felsoroltaktól eltérő valamennyi hatóanyagot ahhoz, hogy az említett termék újbóli értékelésének elvégzése kötelezővé váljon.

16 A 2008/69 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének első albekezdése – amelynek értelmezését kérik – akként rendelkezik, hogy „[…] valamennyi olyan engedélyezett növényvédő szer esetében, amely egyedüli hatóanyagként, illetve a 91/414/EGK irányelv I. mellékletébe legkésőbb 2008. december 31-ig felvett hatóanyagok egyikeként a mellékletben felsorolt valamelyik hatóanyagot tartalmazza, a 91/414/EGK irányelv VI. mellékletében előírt egységes elvekkel összhangban a tagállamok újból elvégzik a növényvédő szer értékelését […]".

17 Amint azt a kérdést előterjesztő bíróság említi, meg kell állapítani, hogy a 2008/69 irányelv 3. cikke (2) bekezdése első albekezdése spanyol nyelvi változatának szövege és a többi nyelvi változat szövege között eltérés mutatkozik.

18 Úgy tűnik ugyanis, hogy e rendelkezés spanyol nyelvi változata – amely szerint „todo producto fitosanitario autorizado […] será objeto de una nueva evaluación, a más tardar, el 31 de diciembre de 2008" – olyan értelmezést eredményez, hogy a 2008. december 31-i időpont képezi azt a végső határidőt, amely a tagállamok rendelkezésére áll ahhoz, hogy elvégezzék a kizárólagos hatóanyagként vagy több hatóanyag egyikeként az ezen irányelv mellékletében említett valamely – a 91/414 irányelv I. mellékletébe felvett – hatóanyagot tartalmazó, engedélyezett növényvédő szerek e rendelkezés értelmében vett újbóli értékelését.

19 A 2008/69 irányelv 3. cikke (2) bekezdése első albekezdésének német („die sämtlich bis spätestens 31 Dezember 2008 in Anhang I der Richtlinie 91/414/EWG aufgeführt waren"), angol („all of which were listed in Annex I to Directive 91/414/EEC by 31 December 2008 at the latest") és francia („toutes inscrites à l'annexe I de la directive 91/414/CEE au plus tard le 31 décembre 2008") nyelvi változata ezzel szemben olyan értelmezést eredményez, amely szerint a 2008. december 31-i időpont az engedélyezett növényvédő szerben található hatóanyagok felvételére utal, amely növényvédő szer újbóli értékelését a tagállamoknak az említett 3. cikk (2) bekezdésében szereplő előírásoknak megfelelően el kell végezniük. Ugyanez igaz többek között e rendelkezés görög, olasz és holland nyelvi változatára.

20 Még pontosabban mindezen nyelvi változatok szövege – a spanyol nyelvi változat kivételével – azt jelzi, hogy akkor kell elvégezni az érintett növényvédő szer újbóli értékelését, ha a 2008/69 irányelv mellékletében szereplő hatóanyagokkal együttesen azt alkotó valamennyi hatóanyagot legkésőbb 2008. december 31-ig felvették a 91/414 irányelv I. mellékletébe.

21 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében egy uniós jogi rendelkezés valamely nyelvi változatának megfogalmazása nem szolgálhat e rendelkezés értelmezésének kizárólagos alapjául, illetve e tekintetben nem élvezhet elsőbbséget más nyelvi változatokkal szemben. Egy uniós jogi aktus egységes alkalmazása, és ennélfogva egységes értelmezése érdekében ugyanis az nem vizsgálható elszigetelten valamelyik nyelvi változatában, hanem azt azon szabályozás általános rendszerére és céljára tekintettel kell értelmezni, amelynek az a részét képezi (lásd többek között: 1977. október 27-i Bouchereau ítélet, 30/77, EU:C:1977:172, 14. pont; 2016. március 17-i Kødbranchens Fællesråd ítélet, C-112/15, EU:C:2016:185, 36. pont).

22 E tekintetben elsősorban rá kell mutatni, hogy a 2008/69 irányelv 2009. január 1-jén lépett hatályba. Márpedig összeegyeztethetetlen lenne ezen irányelv időbeli hatályával akként értelmezni a 3. cikk (2) bekezdésének első albekezdését, hogy az azt követeli meg, hogy az e rendelkezés értelmében vett újbóli értékeléseket legkésőbb 2008. december 31-ig végezzék el, illetve hogy a megfelelő újbóli értékelések iránti kérelmeket legkésőbb eddig az időpontig, azaz az említett irányelv hatálybalépése előtt nyújtsák be.

23 Másodsorban meg kell állapítani, hogy a 2008/69 irányelv (7) preambulumbekezdése hat hónapos határidőt ír elő, amelytől a teljes dosszié ezen irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében előírt benyújtása és értékelése tekintetében el kell térni. Ez a határidő – e preambulumbekezdés első mondatának megfelelően – a hatóanyagnak a 91/414 irányelv I. mellékletébe való felvételekor, azaz az ezt a felvételt előíró 2008/69 irányelv hatálybalépésekor kezdődik. Mivel ez az utóbbi irányelv 2009. január 1-jén lépett hatályba, annak (7) preambulumbekezdése a teljes dossziénak az említett irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében előírt benyújtása és értékelése tekintetében egy, a 2009. június 30-nál későbbi időpontra vonatkozik. Ebből következik, hogy a 2008/69 irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében említett 2008. december 31-i időpont nem képezheti a növényvédő szerek e rendelkezés értelmében vett újbóli értékelése tekintetében előírt határidőt.

24 Harmadsorban – amint arra a Bizottság írásbeli észrevételeiben rámutatott – hivatkozni kell a 2008/66, a 2008/70 és a 2010/28 irányelvre, amelyek a 2008/69 irányelvhez hasonlóan azzal a céllal módosítják a 91/414 irányelvet, hogy annak I. mellékletét hatóanyagokkal egészítsék ki, és amelyek mindegyike tartalmaz 3. cikk (2) bekezdést, amely pusztán az időpont és az ott említett hatóanyag vagy hatóanyagok tekintetében tér el a 2008/69 irányelv 3. cikkének (2) bekezdésétől. Márpedig ezen irányelvek 3. cikke (2) bekezdésének szövege – ideértve azok spanyol nyelvi változatát is – megfelel a 2008/69 irányelv 3. cikke (2) bekezdése jelen ítélet 19. pontjában említett nyelvi változatai szövegének, amelyekből egyértelműen kitűnik, hogy az egyes 3. cikkek (2) bekezdésében előírt időpont az a határidő, ameddig a 91/414 irányelv I. mellékletében szereplő listára fel kellett venni a többek között az ezen irányelvek mellékletében említett valamely hatóanyagot tartalmazó növényvédő szerben található valamennyi hatóanyagot ahhoz, hogy az e termék újbóli értékelésének elvégzése kötelezővé váljon.

25 A fenti megfontolások összességére figyelemmel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/69 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének első albekezdését akként kell értelmezni, hogy az abban előírt 2008. december 31-i időpont az ezen irányelv mellékletében említett valamely hatóanyagot tartalmazó, már engedélyezett növényvédő szer tekintetében annak a határidőnek felel meg, ameddig a 91/414 irányelv I. mellékletében szereplő listára fel kellett venni az e növényvédő szerben található, a 2008/69 irányelv mellékletében felsoroltaktól eltérő valamennyi hatóanyagot ahhoz, hogy az említett termék – 3. cikk (2) bekezdésének első albekezdésében előírt – újbóli értékelésének elvégzése kötelezővé váljon.

A második és a harmadik kérdésről

26 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második és harmadik kérdés azon az előfeltevésen alapul, hogy a 2008/69 irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében előírt 2008. december 31-i időpont a valamely növényvédő szer e rendelkezésben előírt újbóli értékelésének elvégzése iránti kérelem benyújtásával kapcsolatos határidőnek felel meg. Márpedig az első kérdésre adott válaszból következik, hogy a szóban forgó időpont nem ennek a határidőnek felel meg.

27 Ebből következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által feltett második és harmadik kérdésre nem kell választ adni.

A költségekről

28 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

A 91/414/EGK tanácsi irányelvnek a klofentezin, a dikamba, a difenokonazol, a diflubenzuron, az imazaquin, a lenacil, az oxadiazon, a pikloram és a piriproxifen hatóanyagként való felvétele céljából történő módosításáról szóló, 2008. július 1-jei 2008/69/EK bizottsági irányelv 3. cikke (2) bekezdésének első albekezdését akként kell értelmezni, hogy az abban előírt 2008. december 31-i időpont az ezen irányelv mellékletében említett valamely hatóanyagot tartalmazó, már engedélyezett növényvédő szer tekintetében annak a határidőnek felel meg, ameddig a növényvédő szerek forgalomba hozataláról szóló, 1991. július 15-i 91/414/EGK tanácsi irányelv I. mellékletében szereplő listára fel kellett venni az e növényvédő szerben található, a 2008/69 irányelv mellékletében felsoroltaktól eltérő valamennyi hatóanyagot ahhoz, hogy az említett termék – 3. cikk (2) bekezdésének első albekezdésében előírt – újbóli értékelésének elvégzése kötelezővé váljon.

Aláírások